

Apoštolský list vo forme *motu proprio*

najvyššieho veľkňaza Františka

Vos estis lux mundi

„*Vy ste svetlo sveta. Mesto postavené na návrší sa nedá ukryť*“ (Mt 5, 14). Náš Pán Ježiš Kristus povoláva každého veriaceho, aby bol žiarivým príkladom čnosti, integrity a svätosti. Všetci sme totiž povolaní vydávať v našom živote a osobitne v našom vzťahu k blížnemu konkrétne svedectvo viery v Krista.

Zločiny sexuálneho zneužívania urážajú nášho Pána, spôsobujú fyzické, psychické a duchovné ujmy obetiam a poškodzujú spoločenstvo veriacich. Aby sa takéto javy vo všetkých ich formách už viac neopakovali, je potrebné stále a hlboké obrátenie srdca, potvrdené konkrétnym a účinným konaním, do ktorého sa zapoja všetci v Cirkvi, aby osobná svätosť a morálne úsilie mohli spoločne prispievať k podpore plnej dôveryhodnosti evanjeliového ohlasovania a účinnosti misie Cirkvi. To je možné len s pomocou milosti Ducha Svätého, ktorá je rozliata v srdciach, lebo vždy musíme pamätať na Ježišove slová: „... *bezo mňa nemôžete nič urobiť*“ (Jn 15, 5). Hoci už mnohé sa urobilo, musíme sa aj naďalej učiť z trpkých lekcií minulosti, aby sme mohli hľadať do budúcnosti s nádejou.

Zodpovednosť v tomto zmysle pripadá predovšetkým nástupcom apoštolov, ktorým Boh zveril pastoračné vedenie svojho ľudu a žiada od nich, aby sa usilovali čo najvernejšie nasledovať božského Učiteľa. Z titulu svojej služby totiž „spravujú partikulárne cirkvi, ktoré sú im zverené ako Kristovým zástupcom a splnomocnencom radami, odporúčaniami a príkladom, ako aj autoritou a posvätnou mocou, ktorú však používajú iba na to, aby vzdelávali svoje stádo v pravde a vo svätosti, nezabúdajúc, že kto je väčší, má byť ako menší, a kto je predstavený, má byť ako služobník“ (Druhý vatikánsky koncil, konštitúcia *Lumen gentium*, 27). Naliehavo to platí pre nástupcov apoštolov a tých, čo rôznym spôsobom zastávajú služby v Cirkvi, žijú podľa evanjeliových rád, alebo sú povolaní slúžiť kresťanskému ľudu. Preto je dobré, aby boli na úrovni všeobecnej Cirkvi prijaté postupy, brániace a pôsobiace proti týmto zločinom, ktoré zrádzajú dôveru veriacich.

Želám si, aby sa toto úsilie dialo v plnom zmysle ekleziálnym spôsobom a teda bolo vyjadrením spoločenstva, ktoré nás spája, vo vzájomnom počúvaní a otvorenosti voči tým, ktorým leží na srdci tento proces obrátenia.

Preto nariaďujem:

I. časť

Všeobecné nariadenia

Čl. 1 – oblasť aplikácie

§1. Tieto normy sa aplikujú v prípade oznámení týkajúcich sa klerikov alebo členov inštitútov zasväteného života alebo spoločností apoštolského života a vzťahujú sa na:

- a) delikty proti šiestemu prikázaniu Desatora, ktoré spočívajú v:
- i. nútení niekoho násilím alebo hrozbou alebo prostredníctvom zneužitia autority vykonať alebo podstúpiť sexuálne akty;
  - ii. vo vykonaní sexuálnych aktov s maloletým alebo s inou zraniteľnou osobou;
  - iii. produkovaní, predvádzaní, držaní alebo distribúciu pedopornografických materiálov, tiež pomocou elektronických prostriedkov, ako aj v náboře alebo navádzaní maloletého či inej zraniteľnej osoby na účasť na tvorbe pornografického materiálu;

b) spôsoby správania vykonávané subjektmi, o ktorých hovorí článok 6, spočívajúce v konaní alebo zanedbaní s úmyslom ovplyvniť alebo sa vyhnúť civilnému vyšetrovaniu alebo kánonickému administratívne alebo trestnému vyšetrovaniu klerika alebo rehoľníka vo veci deliktu, o ktorom hovorí písmeno a) tohto paragrafu.

§2. Pre potreby týchto noriem sa chápe pod:

- a) „*maloletou*“: každá osoba, ktorá ešte nedovršila 18 rokov, alebo tá, ktorá jej je zo zákona rovná;
- b) „*zraniteľnou osobou*“: každá osoba, ktorá je chorá, fyzicky alebo psychicky obmedzená alebo zbavená osobnej slobody, čím sa fakticky, hoci len príležitostne, zníži jej schopnosť chápať alebo chcieť alebo akokoľvek odolávať útoku;
- c) „*pedopornografickým materiálom*“: akékoľvek zobrazovanie maloletého, nezávisle od použitého prostriedku, zapojeného do výslovne sexuálnych aktivít, či už reálnych alebo simulovaných, a akékoľvek zobrazovanie pohlavných orgánov maloletých na prevažne sexuálne ciele.

Čl. 2 – Prijatie oznámenia a ochrana údajov

§1. Berúc do úvahy prípadné odporúčania prijaté jednotlivými biskupskými konferenciami, synodami biskupov patriarchálnych cirkví a väčších arcibiskupských cirkví, alebo radami hierarchov metropolitných cirkví *sui iuris*, musia diecézy či eparchie, jednotlivo alebo spoločne, do jedného roka od nadobudnutia platnosti týchto noriem zriadiť jeden alebo viaceré stabilné a ľahko verejnosti dostupné systémy na podanie oznámení. Môžu to urobiť aj zriadením osobitného cirkevného úradu. Diecézy a eparchie budú informovať nuncia o zriadení systémov v zmysle tohto paragrafu.

§2. Informácie, o ktorých sa hovorí v tomto článku, musia byť chránené a treba s nimi zaobchádzať tak, aby bola zaistená ich bezpečnosť, nedotknuteľnosť a dôvernosť v zmysle kánonov 471, 2° CIC a 244 §2, 2° CCEO.

§3. Pri zachovaní ustanovení článku 3 §3, ordinár, ktorý prijal oznámenie, ho neodkladne postúpi ordinárovi miesta, kde sa skutky údajne stali, ako aj vlastnému ordinárovi indikovanej osoby. Obaja postupujú podľa normy práva v súlade s tým, čo sa predpisuje pre tento špecifický prípad.

§4. Vzhľadom na účinky týchto noriem sú eparchie považované za rovné diecézam a hierarcha je postavený na roveň ordinárovi.

Čl. 3 – Oznámenie

§1. S výnimkou prípadov uvedených v kánonoch 1548 §2 CIC a 1229 §2 CCEO zakaždým, keď má klerik alebo člen inštitútu zasväteného života alebo spoločnosti apoštolského života vedomosť alebo oprávnený dôvod si myslieť, že bol spáchaný jeden zo skutkov, o ktorých hovorí článok 1, má povinnosť neodkladne ohlásiť túto skutočnosť ordinárovi miesta, kde sa tieto skutky údajne stali alebo inému ordinárovi v súlade s kánonmi 134 CIC a 984 CCEO, pri zachovaní toho, čo je ustanovené v §3 tohto článku.

§2. Ktokoľvek môže podať oznámenie týkajúce sa správania, o ktorom hovorí článok 1, využijúc možnosť v súlade s predošlým článkom, alebo akýkoľvek iný primeraný spôsob.

§3. Ak sa oznámenie týka niektorej z osôb uvedených v článku 6, treba ho adresovať autorite stanovenej na základe článkov 8 a 9. Oznámenie môže byť vždy adresované aj Svätej stolici priamo alebo prostredníctvom nunciatúry.

§4. Oznámenie musí, pokiaľ možno, obsahovať všetky potrebné konkrétne údaje, týkajúce sa času a miesta konania, doň zapojených alebo o ňom informovaných osôb, ako aj iné okolnosti, ktoré by mohli byť užitočné pre správne posúdenie faktov.

§5. Informácie môžu byť získané aj *ex officio*.

Čl. 4 – Ochrana toho, kto podáva oznámenie

§1. Skutok podania oznámenia podľa normy článku 3 nepredstavuje porušenie služobného tajomstva.

§2. Je zakázané, pri zachovaní platnosti nariadení kánonu 1390 CIC a kánonov 1452 a 1454 CCEO, obmedzovanie, pomsta alebo diskriminácia za to, že niekto podal oznámenie, pričom takéto konanie môže spadať pod správanie, o ktorom hovorí článok 1 §1, písmeno b).

§3. Tomu, kto podá oznámenie, nemôže byť uložená nijaká povinnosť mlčanlivosti ohľadom obsahu tohto oznámenia.

Čl. 5 – Starostlivosť o osoby

§1. Cirkevné authority sa majú zasadzovať o to, aby sa s tými, ktorí tvrdia, že boli poškodení, a s ich rodinami, zaobchádzalo dôstojne a s rešpektom, a aby sa im zvlášť poskytlo:

- a) prijatie, vypočutie a sprevádzanie, aj prostredníctvom špecifických služieb;
- b) duchovná starostlivosť;
- c) lekárska, terapeutická a psychologická starostlivosť, vzhľadom na daný prípad.

§2. Fotografie a súkromie postihnutých osôb sú chránené a rovnako aj dôvernosť osobných údajov.

II. časť

Nariadenia týkajúce sa biskupov a im na roveň postavených

Čl. 6 – Oblasť aplikácie vzhľadom na subjekty

Procedurálne normy tejto časti sa týkajú spôsobov správania, o ktorých sa hovorí v článku 1 a ktoré vykonali:

- a) kardináli, patriarchovia, biskupi a pápežskí legáti;
- b) klerici, ktorí sú alebo boli zodpovední za pastoračné vedenie partikulárnej cirkvi alebo jej na roveň postavenej štruktúry latinskej alebo východnej cirkvi, vrátane osobných ordinariátov, za skutky spáchané pri vykonávaní tohto úradu (*durante munere*);
- c) klerici, ktorí sú alebo boli zodpovední za pastoračné vedenie osobnej prelatúry, za skutky spáchané pri vykonávaní tohto úradu (*durante munere*);
- d) tí, ktorí sú alebo boli najvyššími moderátormi inštitútov zasväteného života alebo spoločností apoštolského života pápežského práva, ako aj kláštorov *sui iuris*, za skutky spáchané pri vykonávaní tohto úradu (*durante munere*).

Č. 7 – Kompetentné dikastérium

§1. Pre účely tejto časti sa za „kompetentné dikastérium“ považuje Kongregácia pre náuku viery vzhľadom na delikty, ktoré sú jej vyhradené na základe platných noriem, a tiež vo všetkých ostatných prípadoch podľa príslušnej kompetencie a na základe vlastného práva rímskej kúrie:

- Kongregácia pre východné cirkvi;
- Kongregácia pre biskupov;
- Kongregácia pre evanjelizáciu národov;
- Kongregácia pre klerikov;
- Kongregácia pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života.

§2. S cieľom zaistiť lepšiu koordináciu informuje kompetentné dikastérium o oznámení a výsledkoch vyšetrovania štátny sekretariát a ďalšie priamo zainteresované dikastériá.

§3. Komunikácia medzi metropolitom a Svätou stolicou, o ktorej sa hovorí v tejto časti, sa deje prostredníctvom nuncia.

Čl. 8 - Postup použiteľný v prípade oznámenia týkajúceho sa biskupa latinskej Cirkvi

§1. Autorita, ktorá prijíma oznámenie, ho postupuje tak Svätej stolici, ako aj metropolitovi cirkevnej provincie, v ktorej má bydlisko osoba, na ktorú sa oznámenie vzťahuje.

§2. Ak sa oznámenie týka metropolitu, alebo je metropolitný stolec vakantný, postupuje sa oznámenie Svätej stolici, a tiež pokiaľ ide o služobne najstaršieho sufragánneho biskupa, na ktorého sa v tomto prípade aplikujú nasledujúce smernice týkajúce sa metropolitu.

§3. V prípade, že sa oznámenie týka pápežského legáta, podáva sa priamo na Štátny sekretariát.

Čl. 9 – Postup použiteľný v prípade biskupov východných cirkví

§1. V prípade oznámenia podaného na biskupa patriarchálnej cirkvi, väčšej arcibiskupskej cirkvi alebo metropolitnej cirkvi *sui iuris*, je toto postúpené príslušnému patriarchovi, väčšiemu arcibiskupovi alebo metropolitovi cirkvi *sui iuris*.

§2. Pokiaľ sa oznámenie týka metropolitu patriarchálnej cirkvi a väčšej arcibiskupskej cirkvi, ktorý vykonáva svoj úrad na území týchto cirkví, je postúpené príslušnému patriarchovi alebo väčšiemu arcibiskupovi.

§3. Vo vyššie uvedených prípadoch autorita, ktorá prijala oznámenie, postúpi ho aj Svätej stolici.

§4. Pokiaľ sa oznámenie týka biskupa alebo metropolitu, pôsobiaceho mimo územia patriarchálnej cirkvi, väčšej arcibiskupskej cirkvi alebo metropolitnej cirkvi *sui iuris*, je postúpené Svätej stolici.

§5. V prípade, že sa oznámenie týka patriarchu, väčšieho arcibiskupa, metropolitu cirkvi *sui iuris* alebo biskupa iných východných cirkví *sui iuris*, je postúpené Svätej stolici.

§6. Nasledujúce nariadenia týkajúce sa metropolitu sa aplikujú na cirkevnú autoritu, ktorej je na základe tohto článku postúpené oznámenie.

Čl. 10 – Počiatočné povinnosti metropolitu

§1. V prípade, že oznámenie nie je zjavne nepodložené, metropolita neodkladne požiada kompetentné dikastérium o poverenie začať vyšetrovanie. Ak metropolita považuje oznámenie za nepodložené, informuje o tom nuncia.

§2. Dikastérium neodkladne a v každom prípade do tridsať dní od prijatia prvého oznámenia zo strany pápežského vyslanca alebo od žiadosti o poverenie zo strany metropolitu, poskytne náležité inštrukcie ohľadom toho, ako v konkrétnom prípade postupovať.

Čl. 11 – Zverenie vyšetrovania inej osobe ako je metropolita

§1. Pokiaľ kompetentné dikastérium považuje za vhodné zveriť vyšetrovanie inej osobe ako je metropolita, bude tento informovaný. Metropolita postúpi všetky relevantné informácie a dokumenty osobe poverenej dikastériom.

§2. V prípade, o ktorom hovorí predošlý paragraf, sa nasledujúce nariadenia týkajúce sa metropolitu aplikujú na osobu poverenú vedením vyšetrovania.

Čl. 12 – Priebeh vyšetrovania

§1. Po prevzatí poverenia od kompetentného dikastéria a s ohľadom na prijaté inštrukcie metropolita osobne alebo prostredníctvom jednej či viacerých vhodných osôb:

- a) zhromaždí informácie ohľadom merita faktov,
- b) oboznámi sa s informáciami a dokumentmi nevyhnutnými pre účely vyšetrovania, ktoré sú uchovávané v archívoch cirkevných úradov;
- c) získa na spoluprácu ostatných ordinárov alebo hierarchov tam, kde je to nevyhnutné;
- d) vyžiada informácie od osôb a inštitúcií aj civilných, ktoré môžu ponúknuť užitočné informácie pre vyšetrovanie.

§2. Pokiaľ by bolo nevyhnutné vypočuť maloletého alebo zraniteľnú osobu, metropolita zvolí vhodný spôsob vzhľadom na ich stav.

§3. V prípade, že existujú odôvodnené dôvody myslieť si, že informácie alebo dokumenty týkajúce sa vyšetrovania môžu byť odcudzené alebo zničené, metropolita prijme nevyhnutné opatrenia na ich uchovanie.

§4. Aj keď metropolita využije na vyšetrovanie iné osoby, napriek tomu ostáva zodpovedný za riadenie a vykonávanie šetrenia, ako aj za presné vykonávanie inštrukcií, o ktorých hovorí čl. 10 §2.

§5. Metropolitovi pomáha slobodne zvolený notár podľa normy kánonov 483 §2 CIC a 253 §2 CCEO.

§6. Metropolita je povinný konať nestranne a bez konfliktu záujmov. Pokiaľ si myslí, že sa nachádza v konflikte záujmov, alebo nie je schopný zachovať nevyhnutnú nestrannosť, aby sa zaistila integrita vyšetrovania, je povinný zdržať sa ho a oznámiť tieto okolnosti kompetentnému dikastériu.

§7. Pre vyšetrovanú osobu platí prezumpcia neviny.

§8. Pokiaľ je metropolita požiadaný kompetentným dikastériom, informuje vyšetrovanú osobu o obvinení, ktoré bolo vznesené voči nej, vypočuje ju ohľadom faktov a vyzve ju, aby písomne predložila obhajobu. V takých prípadoch môže obvinená osoba využiť obhajcu.

§9. Každých tridsať dní metropolita podáva správu o stave vyšetrovania na kompetentné dikastérium.

Čl. 13 – Zapojenie odborníkov

§1. V súlade s prípadnými nariadeniami biskupskej konferencie, synody biskupov alebo rady hierarchov ohľadom spôsobu spolupráce s metropolitom pri vyšetrovaní, môžu biskupi danej provincie, jednotlivito alebo spoločne, zostaviť zoznamy odborníkov, z ktorých si metropolita môže vybrať tých najvhodnejších, aby mu pomáhali pri vyšetrovaní, s ohľadom na potreby daného prípadu a zvlášť s ohľadom na spoluprácu, ktorú v zmysle kánonov 228 CIC a 408 CCEO môžu poskytnúť laici.

§2. Metropolita si však každopádne môže slobodne vybrať ďalšie rovnako kvalifikované osoby.

§3. Každý, kto pomáha metropolitovi pri vyšetrovaní, musí konať nestranné a bez konfliktu záujmov. Pokiaľ si myslí, že sa nachádza v konflikte záujmov, alebo nie je schopný zachovať nevyhnutnú nestrannosť, aby sa zaistila integrita vyšetrovania, je povinný zdržať sa ho a oznámiť tieto okolnosti metropolitovi.

§4. Osoby, ktoré pomáhajú metropolitovi, skladajú prísahu, že toto poverenie budú vykonávať náležite a verne.

Čl. 14 – Trvanie vyšetrovania

§1. Vyšetrovanie musí byť uzavreté v lehote deväťdesiatich dní alebo v lehote, ktorú stanovujú nariadenia spomínané v článku 10 §2.

§2. V odôvodnených prípadoch môže metropolita požiadať kompetentné dikastérium o predĺženie lehoty.

Čl. 15 – Preventívne opatrenia

Pokiaľ si to fakty alebo okolnosti vyžadujú, navrhne metropolita kompetentnému dikastériu, aby sa prijali vhodné preventívne opatrenia voči obvinenému.

Čl. 16 – Zriadenie fondu

§1. Cirkevné provincie, biskupské konferencie, synody biskupov a rady hierarchov môžu zriadiť fond určený na znášanie nákladov spojených s vyšetrovaním, ktorý má byť zriadený podľa normy kánonov 116 a 1303 §1, 1° CIC a 1047 CCEO a spravovaný podľa noriem kánonického práva.

§2. Správca fondu poskytne na požiadanie poverenému metropolitovi financie potrebné na vyšetrovanie, pričom metropolita je povinný predložiť mu na konci vyšetrovania vyúčtovanie.

Čl. 17 – Postúpenie spisov a *votum*

§1. Po skončení vyšetrovania metropolita postúpi spisy kompetentnému dikastériu spolu s vlastným *votum* ohľadom výsledkov vyšetrovania a tiež ako odpoveď na prípadné otázky kladené v inštrukciách, o ktorých sa hovorí v článku 10 §2.

§2. Po skončení vyšetrovania sa rušia fakulty povereného metropolitu, ak neboli dané ďalšie inštrukcie kompetentného dikastéria.

§3. S ohľadom na inštrukcie kompetentného dikastéria metropolita na požiadanie informuje o výsledku vyšetrovania osobu, o ktorej sa potvrdilo, že bola poškodená alebo jej legálnych zástupcov.

Čl. 18 – Následné opatrenia

Kompetentné dikastérium, s výnimkou, keď rozhodne o nariadení dodatočného vyšetrovania, pokračuje podľa normy práva, ktorá upravuje tento špecifický prípad.

Čl. 19 – Dodržiavanie štátnych zákonov

Tieto normy sa aplikujú pri zachovaní práv a povinností stanovených na rôznych miestach štátnymi zákonmi, osobitne tými, čo sa týkajú prípadnej povinnosti oznámenia kompetentným civilným autoritám.

Tieto normy sú schválené *ad experimentum* na trojročné obdobie.

Nariaďujem, aby tento apoštolský list vo forme *motu proprio* bol promulgovaný prostredníctvom publikovania v *Osservatore Romano* a vstúpil do platnosti 1. júna 2019 a aby bol uverejnený v *Acta Apostolicae Sedis*.

Dané v Ríme pri Svätom Petrovi 7. mája 2019, v siedmom roku pontifikátu.

FRANTIŠEK